

Wrocław, dnia 27 kwietnia 2011 r.

RPO-670623-XX-720.6/11/NK

Informacja
o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw
Obywatelskich w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych
Komendy Powiatowej Policji w Oławie
(Wyciąg)

1. Wprowadzenie.

W dniu 4 kwietnia 2011 r. do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Oławie, przy ul. Kopernika 1 (zwanymi dalej: PdOZ lub Izba), udał się przedstawiciel Rzecznika Praw Obywatelskich.

Wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, przedstawiciel Rzecznika sprawdził na miejscu sposób traktowania osób zatrzymanych, dokonując oceny pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji:

- przeprowadzono rozmowę na temat funkcjonowania Izby z funkcjonariuszami pełniącymi służbę w PdOZ;
- dokonano oglądu Izby, w tym: pokoi dla osób zatrzymanych, pokoju sanitarnego, pokoju do przygotowania lub podgrzewania posiłków i zmywania naczyń, gabinetu lekarskiego oraz magazynu do przechowywania bielizny pościelowej i rzeczy przekazanych do depozytu;
- zapoznano się z książką przebiegu służby.

Dokonane ustalenia przedstawiciel Rzecznika Praw Obywatelskich wstępnie przedstawił i omówił z Zastępcą Komendanta Powiatowego Policji w Oławie.

Ponadto, po zakończeniu wizytacji przeanalizowano Protokół z kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej MSWiA przeprowadzonej w dniach 2 i 5 marca 2010 r.

2. Charakterystyka Izby.

Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych usytuowane są na parterze budynku Komendy Powiatowej Policji w Oławie. W ich skład wchodzi 2 pokoje jednoosobowe i 1 dwuosobowy. W czasie wizytacji w Izbie nikt nie przebywał.

Pomieszczenia przeznaczone są zarówno dla osób zatrzymanych, jak i osób doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.

Służbę w Izbie pełni każdorazowy zastępca dyżurnego. W razie potrzeby przybiera do pomocy innych funkcjonariuszy.

W związku z niewielką pojemnością Izby zdarzają się sytuacje, w których brak jest miejsca dla kolejnej osoby doprowadzonej, zwłaszcza gdy zachodzi konieczność rozdzielenia osób ze względu na płeć. W takich przypadkach osoby zatrzymane dowożone są do pomieszczeń dla osób zatrzymanych funkcjonujących przy innych, pobliskich jednostkach Policji, dysponujących większą liczbą miejsc. Osoby doprowadzone w celu wytrzeźwienia przewozi się natomiast do Izby Wytrzeźwień we Wrocławiu. Rozwiązanie takie generuje dla PdOZ w Oławie dodatkowe koszty finansowe, stanowi również obciążenie kadrowe.

3. Ogląd Izby.

Pomieszczenia Izby są ogólnie w dobrym stanie. Wyposażenie pokoi dla osób zatrzymanych stanowią prycze, stół i taborety, przymocowane do podłogi. Prycze i stoły mają kanty zaokrąglone, natomiast taborety mają na rogach ostre zakończenia, co nie spełnia wymogów bezpieczeństwa określonych w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 października 2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w

tych pomieszczeniach (Dz. U. z 2008 r. Nr 192, poz. 1187), zwanym dalej Rozporządzeniem.

Okna w pokojach dla osób zatrzymanych nie są uchylne, jednakże w każdym pokoju funkcjonuje sprawna wentylacja mechaniczna. Okna zabezpieczone są od zewnątrz kratą, a od strony wewnętrznej siatką stalową.

Podłogi w pokojach dla osób zatrzymanych wykonane są drewna, pomalowanego farbą zmywalną. Ściany są zaś pomalowane farbą spełniającą warunek zmywalności i odporności na działanie wilgoci oraz preparatów czyszczących – dezynfekujących, określony w § 6 ust. 1 pkt 1b Rozporządzenia.

Źródłem światła w pokojach są lampy halogenowe, umieszczone w głęboko osadzonych w ścianie wnękach nad drzwiami wejściowymi, zabezpieczonych kratą. Oświetlenie w pokojach jest zdecydowanie niewystarczające do czytania i pisania. Czynnikiem wpływającym na niski poziom oświetlenia pokoi jest niewielka powierzchnia otworów okiennych. Jednakże w ocenie wizytującego również oświetlenie elektryczne jest zbyt słabe.

Każdy z pokoi został wyposażony w sygnalizację przyzywową. Drzwi wejściowe do tych pokoi wyposażone są w zasuwę i zamek mechaniczny. Wizjer w drzwiach zabezpieczony jest szkłem hartowanym od wewnątrz oraz ruchomą przesłoną od strony korytarza.

Wszystkie pokoje dla osób zatrzymanych zapewniają powierzchnię przypadającą na jedną osobę nie mniejszą niż 3 m². Pokój dwuosobowy i większy z pokoi jednoosobowych są bardzo obszerne.

Pokój sanitarny wyposażony jest w jeden natrysk, małą umywalkę i miskę ustępową. Wnęka, w której znajduje się prysznic, nie jest oddzielona od pozostałej części pokoju sanitarnego zasłoną. Podczas wizytacji natrysk był uszkodzony w sposób uniemożliwiający jego eksploatację – brak było dyszy prysznicowej. Urządzenie umożliwiające regulację temperatury i strumienia wody doprowadzonej do natrysku znajduje się poza pokojem. Podłoga i ściany w pokoju sanitarnym wyłożone są płytkami ceramicznymi. Podczas wizytacji było tam czysto i ciepło. Z informacji udzielonych przez funkcjonariusza pełniącego służbę w PdOZ wynika, że zatrzymani rzadko wyrażają chęć skorzystania z natrysku.

Mydło i papier toaletowy wydawane są zatrzymanym na ich żądanie. Funkcjonariusze wydają również na żądanie materiałowe ręczniki.

W Izbie nie wydzielono odrębnego pomieszczenia, w którym zatrzymani mogliby używać wyrobów tytoniowych. Umożliwia się im to natomiast, na życzenie, w pokoju sanitarnym.

W Izbie brak jest oddzielnego pokoju do przygotowywania lub podgrzewania posiłków, gdyż posiłki w jednorazowych opakowaniach dostarczane są przez siedem dni w tygodniu z pobliskiej restauracji. Ponadto na życzenie funkcjonariusze wydają zatrzymanym ciepłe napoje i wodę .

W Izbie znajduje się magazyn do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu oraz bielizny pościelowej. Jest to małe pomieszczenie, w którym znajdują się: składająca się z kilku odrębnych schowków szafka na rzeczy przekazywane do depozytu oraz dwie szafy. W jednej z nich przechowywana jest czysta bielizna pościelowa, poduszki oraz koce. Brudna bielizna pościelowa leżała w czasie wizytacji na podłodze magazynu. Drugą szafę zajmowały w całości materace. W pomieszczeniu tym brak było wyodrębnionego miejsca do przechowywania odzieży osób chorych zakaźnie.

Przyjęcia osób zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia odbywają się w pomieszczeniu znajdującym się poza Izbą, na parterze budynku Komendy Powiatowej Policji. Następnie przyjmowana osoba doprowadzana jest do pomieszczenia w Izbie, w którym znajduje się magazyn. Tam pozostawia odzież wierzchnią i przedmioty do depozytu. Osobom, których ubranie nie nadaje się do użytku, wydaje się tam odzież zastępczą. W pomieszczeniu tym przeprowadza się również kontrole osobiste przy przyjęciu do Izby.

Gabinet lekarski znajduje się poza obrębem Izby, na parterze budynku Komendy Powiatowej Policji. Podczas wizytacji w gabinecie tym składowane były przedmioty przeniesione z innych pomieszczeń Komendy, w związku z przeprowadzonym w niej remontem. Wizytujący nie mógł więc w pełni ocenić wyposażenia gabinetu. Stwierdził jedynie, że znajdują się w nim kozetka, biurko i wózek inwalidzki.

Z informacji uzyskanych od Zastępcy Komendanta Powiatowego Policji wynika, że gabinet lekarski wykorzystywany jest bardzo rzadko, tylko w razie potrzeby zbadania osoby zatrzymanej w trakcie jej pobytu w Izbie. Natomiast badania lekarskie przed przyjęciem do Izby przeprowadzane są w miejscowym szpitalu.

W pomieszczeniu, w którym dokonuje się przyjęć do Izby, brak jest tekstu Regulamin pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Z wyjaśnień funkcjonariusza pełniącego służbę w Izbie wynika, że regulamin nie jest udostępniany do wglądu osobom przyjmowanym do Izby. Według zapewnień funkcjonariusza, osoby te są jednak zapoznawane z przysługującymi im prawami. Z rozmowy z nim wynikało jednak, że informacja ta jest niepełna (nie obejmuje np. uprawnienia do skorzystania z natrysku).

4. Analiza dokumentacji Izby.

Z udostępnionych danych statystycznych wynika, że w 2010 r. w Izbie umieszczono 688 osób, z czego 120 do wytrzeźwienia, a 568 w celach procesowych. W 2011 r. do dnia wizytacji przebywały w niej 234 osoby. Około 3 % osób umieszczonych w Izbie stanowią kobiety.

Analiza książki przebiegu służby nie dostarczyła informacji wskazujących na przypadki zatrzymania osób na czas przekraczający granice określone przepisami prawa. Książka prowadzona jest w formie elektronicznej, w systemie, który informuje automatycznie o przekroczeniu limitu czasu pobytu w Izbie.

Z informacji przekazanych przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji wynika, że od początku 2010 r. w Izbie nie doszło do żadnego wydarzenia nadzwyczajnego ani przypadku samoagresji, nie przeprowadzono również żadnego postępowania dyscyplinarnego wobec funkcjonariuszy Policji, dotyczącego ich służby w Izbie.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w dniach 2 i 5 marca 2010 r. przez Państwowego Inspektora Sanitarnego MSWiA nie sformułowano żadnych zaleceń pokontrolnych.

5. Rozmowy przeprowadzone z zatrzymanymi.

Podczas wizytacji nie przeprowadzono żadnej rozmowy, gdyż nikt w Izbie nie przebywał.

7. Wnioski.

Czynności przeprowadzone przez Krajowy Mechanizm Prewencji w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Oławie pozwoliły uznać, że – generalnie rzecz biorąc – przestrzegane są prawa osób tam umieszczanych. Poczynione ustalenia nie dały podstaw do stwierdzenia, aby warunki w wizytowanej jednostce były na tyle dotkliwe, by można je uznać za okrutne, niehumanitarne lub poniżające.

Niemniej jednak, w celu poprawy stanu przestrzegania praw przysługujących zatrzymanym Krajowy Mechanizm Prewencji zarekomendował:

1. polepszenie oświetlenia elektrycznego w pokojach dla zatrzymanych;
2. usunięcie ostrych zakończeń rogów taboretów w pokojach dla zatrzymanych;
3. zamontowanie dyszy prysznicowej;
4. wydzielenie w szafce służącej do przechowywania rzeczy osobistych osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia odrębnej części przeznaczonej na rzeczy osobiste osób chorych zakaźnie, stosownie do postanowień § 10 Rozporządzenia;
5. wygospodarowanie w magazynie miejsca na przechowywanie brudnej bielizny pościelowej, poprzez usunięcie z szafy materacy i umieszczenie ich na pryczach;
6. przekazywanie osobom zatrzymanym pełnej informacji o ich uprawnieniach, stosownie do postanowień § 1 ust. 1 Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 r. o sposobie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów;
7. umieszczenie w pomieszczeniu, w którym dokonuje się przyjęć do Izby, w widocznym miejscu, tekstu Regulaminu;

8. zapewnienie każdej osobie zatrzymanej rzeczywistej możliwości zapoznania się z treścią Regulaminu, np. poprzez czasowe udostępnienie egzemplarza Regulaminu do pokoju;
9. wydzielić i oznaczyć na terenie Izby miejsce, w którym umieszczone w niej osoby będą mogły używać wyroby tytoniowe, stosownie do postanowień § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 września 2001 r. w sprawie zasad dopuszczalności używania wyrobów tytoniowych na terenie obiektów podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Rozważyć należy również możliwość umieszczenia w pokoju dwuosobowym oraz w większym pokoju jednoosobowym dodatkowych pryczy, o ile zachowane zostałyby wymagania dotyczące minimalnego metrażu przypadającego na jedną osobę. Przyczyniłoby się to do zminimalizowania konieczności transportowania osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia do innych jednostek.

W udzielonej odpowiedzi Komendant Powiatowej Policji w Oławie poinformował, że w szafce służącej do przechowywania rzeczy osobistych osób zatrzymanych wyodrębniono część przeznaczoną na rzeczy osobiste osób chorych zakaźnie, jak również miejsce na przechowywanie brudnej bielizny pościelowej. Naprawiona została dysza prysznicowa. Podał również, tekst Regulaminu zostanie umieszczony wewnątrz pokoi dla zatrzymanych. Odnosząc się do zalecenia polepszenia oświetlenia wskazał, iż zostanie ono uwzględnione podczas najbliższego remontu jednostki.